

Kokousmuistio

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan kokous

Aika: Tiistai 14.5.2013 klo 9-11:30
Paikka: Säätöyhtiö, sali 17, Snellmaninkatu 9-11, Helsinki
Läsnä: **Puheenjohtaja:**
Antti Vertanen, maa- ja metsätalousministeriö
Jäsenet (tai henkilökohtaiset varahenkilöt):
Ari-Pekka Dag, sisäasiainministeriö
Annu Jylhä-Pyykönen, opetus- ja kulttuuriministeriö (Juha Haatajan varahenkilö)
Jarmo Kohonen, Geologian tutkimuskeskus
Mirja Metsälä, Espoon kaupunki
Sinikka Hartonen, Liikennevirasto
Kai Karsma, työ- ja elinkeinoministeriö
Aleksi Yrttiaho, THL, (Sari Kauppisen, STM, varahenkilö)
Juha Saarentaus, SITO-yhtiöt
Marja Tammilehto-Luode, Tilastokeskus
Juha Vuorimies, ympäristöministeriö
Asiantuntijat:
Pekka Halme, Maanmittauslaitos
Tapani Sarjakoski, Geodeettinen laitos
Sihteerit:
Antti Rainio, Maanmittauslaitos
Antti Saarikoski, Maanmittauslaitos
Poissa: Sami Heikkilä, puolustusministeriö
Anne Kauhanen-Simanainen, valtiovarainministeriö
Kristiina Soini, Suomen ympäristökeskus
Seppo Öörni, liikenne- ja viestintäministeriö

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi asetettuun neuvottelukuntaan.

1. Asialistan hyväksyminen

Asialista (liite 1) hyväksyttiin muutoksitta. Puheenjohtaja totesi, että tavoitteena on rakenteellisesti vakio muotoinen asialista, joka perustuu neuvottelukunnan tehtäviin.

2. Neuvottelukunnan järjestäytyminen

Puheenjohtaja totesi, että neuvottelukunta on asetettu valtioneuvostossa toimikaudelle 1.5.2013-30.4.2016 (asettamispäätös, liite 2). Jäsenet esittäytyivät lyhyesti.

Puheenjohtaja esitteli neuvottelukunnan tehtävät ja toimintaperiaatteiden luonnoksen (liite 3). Toimintaperiaatteiden mukaan jäsenen voi yksittäisessä kokouksessa korvata varahenkilö ja järjestelystä tulee ilmoittaa sihteeristölle etukäteen. Sihteeristö liittää varahenkilöt neuvottelukunnan sähköpostijakeluun.

Toimintaperiaatteet kirjaavassa asiakirjassa on esitelty aiempien neuvottelukuntien toimintaa ja luonnos noudattelee edellisen neuvottelukunnan käytäntöjä, joskin toimintamalli sihteeristön ja jaosten osalta voivat poiketa aiemmasta. Maanmittauslaitos on ehdottanut laajennetun sihteeristön kokoamista tukemaan työskentelyä (liite 4). Inspire-verkosto pyytää neuvottelukunnan kannanottoa avointen jaosten asettamisesta (liite 5) siten, että verkoston toiminta voi työryhmien sijasta kanavoitua jaoksiin.

Keskustelussa kannatettiin laajennetun sihteeristön kokoamista. Säädösten mukaan Maanmittauslaitos huolehtii sihteeritehtävistä ja kokoaa laajennetun sihteeristön. Laajennettu sihteeristö huolehtisi myös mahdollisten jaosten sihteeritehtävistä. Neuvottelukunnan jäseniä pyydetään ehdottamaan, mitkä organisaatiot osallistuisivat sihteeristöön. Suomen ympäristökeskus ja Ilmatieteen laitos ovat jo ilmoittaneet halukkuutensa.

Keskustelussa kannatettiin tiiviimpää yhteistyötä Inspire-verkoston kanssa, mikä voisi toteutua avointen jaosten kautta. Erityisesti toivotaan, että jatkossa käydään jatkuvaa strategista keskustelua, jossa kuultaisiin laajemmin myös elinkeinoelämää. Haasteena on, miten saadaan laajemmin koko yhteiskunnan tarpeet ja hyödyt sekä yritysten rooli riittävästi mukaan paikkatiedon infrastruktuurin kehittämiseen. Yritysyhteistyöhön voisi hakea mallia myös avaruusasioiden toimintamalleista. Todettiin, että neuvottelukunnalla on keskeinen rooli paikkatietostrategian toimeenpanon edistämässä yhteistyössä Inspire-verkoston kanssa.

Puheenjohtaja totesi, että neuvottelukunta suhtautuu myönteisesti avointen jaosten perustamiseen ja asiaan palataan ennen kesälomakautta seuraavassa kokouksessa, johon saadaan verkoston vuosikokouksen ehdotukset. Toimintaperiaatteiden mukaan neuvottelukunta päättää tarpeellisten jaosten asettamisesta ja valitsee jaosten vetäjät.

3. Paikkatietoinfrastruktuurin yleinen kehittyminen

Sihteerin totesi, että paikkatietoinfrastruktuurin yleinen kehittyminen on kuvattuna EU:n komissiolle laaditussa raportissa.

4. Paikkatietoinfrastruktuurin toteutumisen seuranta

Sihteerin totesi, että edellinen neuvottelukunta on hyväksynyt [kansallinen Inspire-aineistoluettelon](#) (6.3.2013) sovellettavaksi Inspire-toimeenpanossa ja seurannassa vuoden 2013 osalta. Nyt käsillä oleva EU:n komissiolle toimitettava seurantataulukko (liite 6) perustuu vuodelle 2012 hyväksytyyn aineistoluetteloon.

Sihteerin esitteli EU:n komissiolle toimitettavan raporttiluonnoksen (liite 7), joka kuvaa Inspire-direktiivin toimeenpanoa Suomessa vuosina 2010-2012. Direktiivin mukaan jäsenmaat laativat raportin kolmen vuoden välein ja raportin rakenne perustuu komission päätökseen ja ohjeisiin. Raportin mukaan toimeenpanoon on käytetty noin 5 miljoonaa euroa. Valtionhallinnossa katselupalvelut on toteutettu lähes kattavasti ja latauspalveluista on toteutettu noin puolet. Kuntien osalta toteuttaminen on kuitenkin vielä varsin vähäistä. Infrastruktuurin katselupalveluihin on kohdistunut vuonna 2012 lähes 500 miljoonaa palvelupyyntöä, missä on kasvua noin 70% edellisestä vuodesta. Tiedostolatausten määrä on kasvanut monikymmenkertaiseksi julkisen tiedon avaamisen vauhdittamana. Inspire-direktiivin toimeenpano on edistänyt merkittävästi kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä.

Keskustelussa raporttia pidettiin varsin kattavana ja hyödyllisenä katsauksena kehitykseen, joskin havaintojen objektiivisuus asetettiin kyseenalaiseksi. Tekstistä toivottiin poistettavaksi maininta Oskari-ohjelmistosta, koska raportin tehtävänä ei ole tuoda esille yksittäisiä tuotteita.

Seurantataulukko ja raportti tarkistettuna toimitetaan EU:n komissiolle 15.5.2013 mennessä. Komissio kääntää raportin englanniksi ja valmistelee jäsenmaiden raporttien ja muun materiaalin pohjalta EU:n parlamentille keväällä 2014 toimitettavan raportin.

5. EU:n komission esitykset

Puheenjohtaja esitteli EU:n komission lähettämän selvityspyynnön (liite 8, 17.4.2013) Inspire-direktiivin voimaansaattamisesta suomalaisessa lainsäädännössä. Ahvenanmaa on saanut omalta osaltaan vastaavan pyynnön. Aikaa vastaamiseen on 10 viikkoa. Maa- ja metsätalousministeriö valmistelee vastauksen ja pyytää tarvittaessa ympäristöministeriön asiantuntijoilta apua tehtävässä. Vastaus käsitellään neuvottelukunnan seuraavassa kokouksessa ennen kuin se toimitetaan komissiolle.

Sihteerin kertoi, että Inspire-toimeenpanon ohjaus siirtyy uuteen vaiheeseen, kun komissio asettaa säädösten ja ohjeiston ylläpidossa avustavan ryhmän (Maintenance and Implementation Group, MIG), joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista. Ryhmän työohjelma julkaistaan syyskuussa ja se käynnistyy lokakuun puolivälissä. Ryhmä asettaa tarpeen mukaan eri aiheista alaryhmiä (metadata, verkkopalvelut, ...), jotka kootaan eurooppalaisista asiantuntijoista. Inspire-prosessin osapuolet (LMO, Legally Mandated Organisation ja SDIC, Spatial Data Interest Community) voivat ilmoittaa asiantuntijoita perustettavaan pooliin.

Sihteeri totesi, että paikkatietopalveluja koskevat dokumentit ovat olleet kommentoitavana maaliskuuhun vaiheessa ([INSPIRE SDS Draft Implementing Rules](#) Draft v. 3.0, 20.3.2013, [Technical Guidance for INSPIRE SDS](#) Draft v.2.0.1, 20.3.2013). Komissio täydentää täytäntöönpanosääntöjä vielä paikkatietopalvelujen osalta ja todennäköisesti joidenkin palvelujen osalta jäsenvaltioissa tulee laatia palveluista metatiedot.

6. Kansalliset soveltamisohjeet

Sihteeri kertoi lyhyesti, että [Julkisen hallinnon paikkatiedon viitearkkitehtuuri](#) (Luonnos v.0.7, 8.4.2013) jatkuu ja tavoitteena on päästä versioon 1.0 ennen kesälomakautta. Inspire-asiat vietään omaan liitteeseen. JUHTAn toimesta on koottu myös yleinen standardisalkku, jota täydentää Yhteentoimivuusportaalissa julkaistu paikkatiedon standardisalkku. Paikkatiedon JHS-suositukset ohjeistavat suomenkielillä, miten standardeja ja mm. komission Inspire-ohjeita sovelletaan.

Keskustelussa todettiin, että viitearkkitehtuurissa tulisi kuvata selkeästi eri osapuolten roolit eri kerroksissa. Tärkeää olisi osoittaa myös kytkentä eri toimialojen kansainväliseen yhteistyöhön infrastruktuurien toteuttamisessa. Esille tuli myös huoli viitearkkitehtuurin realiteetista. Todettiin, että valtiovarainministeriö ohjaa kokonaisarkkitehtuurityötä ja on todennut jo viitearkkitehtuurin aiemmasta Yhteentoimivuusportaalissa julkaistusta versiosta, että sitä voidaan soveltaa.

7. Paikkatietoinfrastruktuurin käyttöehdot ja rajoitukset

Sihteeri totesi, että [Paikkatietoinfrastruktuurin palvelusopimus](#) (Luonnos 25.3.2013) on ollut kommentoitavana ja tarkoitus on tuottaa tarkempaa ohjeistoa sopimusmallin käytöstä. Käyttöönotto edellyttää lisenssipalvelujen toteuttamista ja käytön koulutusta. Aiempiin sopimuksiin on saatu jatkoaikaa 15.12.2013 saakka.

Keskustelussa esitettiin huoli, että palvelujen laatuvaatimukset ovat tiukat ja paikkatiedon hyödyntäminen edellyttää sopimusta Maanmittauslaitoksen kanssa. Palvelusopimus on kuitenkin vain yksi tapa kanavoida paikkatietoa ja palveluja käyttäjille roolipohjaisiin käyttöoikeuksiin perustuen. Mm. datan avaamisen myötä ei paikkatiedon hyödyntäminen edellytä yleensä mitään sopimuksia. Valtiovarainministeriön johdolla laaditaan JHS-suositusta [Avoimen datan lisenssimallista](#).

8. Aloitteet ja lausunnot

Asiakohdassa ei ollut käsiteltäviä asioita.

9. Muut asiat

Seuraava neuvottelukunnan kokous päätettiin pitää ennen Juhannusta. Sihteeri selvittää sopivan ajankohdan Doodle-palvelun avulla. Kokouksessa käsitellään mm. toimintaperiaatteet ja EU:lle laadittava lainsäädäntöselvitys.